

KATECHETYCZNY WYMIAR FORMACJI W RUCHACH I STOWARZYSZENIACH NA PRZYKŁADZIE ODNOWY W DUCHU ŚWIĘTYM

„Apostolstwo może być w pełni skuteczne jedynie pod warunkiem wielostronnego i pełnego przygotowania” (DA28)

Lektura dokumentów o katechizacji tak Kościoła powszechnego, jak i w Polsce, pozwala dostrzec, jak bardzo podkreślana jest potrzeba katechezy wszystkich ochrzczonych – nie tylko dzieci i młodzieży, ale także osób dorosłych. Podstawowym miejscem katechizacji była i jest parafia – to w niej są skorelowane działania katechetyczne poszczególnych grup i wspólnot parafialnych. Parafia nazywana jest wręcz krzewicielką i inspiratorką katechezy, a ksiądz proboszcz ponosi odpowiedzialność również za nauczanie religii w szkole. Poza potrzebą katechezy dorosłych, widać także coraz większe zainteresowanie rolą ruchów i wspólnot religijnych w katechizacji. Pasterze Kościoła patrzą na ruchy katolickie, jak mówi *Dyrektorium katechetyczne Kościoła katolickiego w Polsce*, z pewną nadzieją na odnowienie katechezy w Polsce¹.

W Kościele po II Soborze Watykańskim powstało wiele ruchów i wspólnot religijnych, w wielu miejscach stały się one powszechne, doceniana ich rola w procesie katechetycznym². Jednym z ruchów religijnych jest Odnowa w Duchu Świętym. Członkami wspólnot Odnowy w Duchu Świętym są głównie osoby dorosłe, choć młodzież również uczestniczy w spotkaniach³.

W niniejszym artykule zostanie podjęta próba przeanalizowania przebiegu formacji w Odnowie w Duchu Świętym oraz sprawdzenie, czy formacja ta spełnia wymogi

¹ „Wydaje się więc, że bardziej dynamiczny rozwój Kościoła polskiego będzie postępował wówczas, gdy zostanie bardziej dowartościowana przeobrażająca moc wiary, tkwiąca w grupach i ruchach kościelnych. Są one zarówno nadzieją na pogłębienie wspomnianej wyżej masowej religijności, jak również bardzo ważnym miejscem dla samej katechezy, a w naszej obecnej polskiej rzeczywistości stanowią niewątpliwie znaczące dopełnienie dla religijnego nauczania w szkole. Potrzebują one, jednakże dla swojego istnienia, działania i rozwoju dowartościowania ze strony hierarchii kościelnej, duszpasterzy i katechetów”. PDK 11.

² Zob. H. Wrońska, *Katecheza a małe grupy szkolne i parafialne*, Lublin 2007, s. 187.

³ Wprawdzie formacja dotyczy szczególnie osób dorosłych, jednak równolegle jest również w niektórych ośrodkach prowadzona formacja młodzieży – najczęściej akademickiej, ale także ze szkół ponadgimnazjalnych lub gimnazjalnych.

stawiane katechezie. Najpierw zostanie przedstawiona ogólna sytuacja Odnowy w Duchu Świętym w Polsce oraz jej miejsce w życiu kościoła lokalnego. Następnie zostanie omówiona formacja – jej zasadnicze etapy, treść katechez i spodziewane cele katechetyczne. Punktem odniesienia dla prowadzonych analiz będą wskazania zawarte w obowiązujących dokumentach katechetycznych – nauczaniu papieskim, *Dyrektorium ogólnym o katechizacji* oraz *Dyrektorium katechetycznym Kościoła katolickiego w Polsce*. Ponadto zostanie przeprowadzona krytyczna analiza literatury przedmiotu w kontekście wytycznych zawartych we wspomnianych dokumentach oraz analiza przypadków funkcjonowania wybranych większych centrów formacyjnych skupiających wspólnoty Odnowy w Duchu Świętym. W dalszej części pracy nastąpi synteza wyników poczynionych analiz w celu opracowania zagadnienia katechetycznego wymiaru formacji.

Zadania katechezy według dokumentów Kościoła

Jan Paweł II próbując zdefiniować katechezę stwierdził, iż jest ona „wychowaniem dzieci, młodzieży i dorosłych, a obejmuje przede wszystkim nauczanie doktryny chrześcijańskiej, przekazywane na ogół w sposób systematyczny i całościowy, dla wprowadzenia wierzących w pełnię życia chrześcijańskiego”⁴. Ostatecznym celem katechezy jest doprowadzenie człowieka przez spotkanie z Jezusem do głębokiej zażyłości i zjednoczenia z Nim⁵. Nadrzędny cel katechezy ma charakter chrystocentryczny, a jest nim spotkanie i zjednoczenie z Jezusem aż po głęboką zażyłość. Cel główny jest osiągany przez częściowe zadania, a są to:

- rozwijanie poznania wiary
- wychowanie liturgiczne
- formacja moralna
- wychowanie do modlitwy
- wychowanie do życia wspólnotowego
- wprowadzenie do misji⁶.

Jak podaje *Dyrektorium ogólne o katechizacji*, „proces ewangelizacji jest w konsekwencji podzielony na etapy lub „momenty istotne”⁷. Jest to zgodne z katechezą w Odnowie w Duchu Świętym, gdzie pierwszą istotną fazą jest ewangelizacja. Ma ona doprowadzić osoby dorosłe do spotkania z Chrystusem, wyznania wiary w Niego i oddania Mu całego swojego życia.

W sensie ścisłym jest to zwykle reewangelizacja lub nowa ewangelizacja, bowiem na gruncie polskim najczęściej kierowana jest do ochrzczonych. *Dyrektorium ogólne*

⁴ CT 18.

⁵ Zob. DOK 80.

⁶ CT 5; KKK 426; DOK 80,

⁷ DOK 48.

o *katechizacji* podaje, iż: katecheza jest tą szczególną formą posługi słowa, która doprowadza do dojrzałości nawrócenie początkowe, aż do uczynienia z niego żywego, bezpośredniego i czynnego wyznania wiary, gdyż „katecheza ma swój początek w wyznaniu wiary i prowadzi do wyznania”⁸. Pełna katecheza winna zatem polegać na realizacji wszystkich sześciu zadań wynikających z DOK.

Ogólna struktura Odnowy

W Polsce jest kilkadziesiąt tysięcy (40-60 tys.)⁹ stałych członków należących do Odnowy w Duchu Świętym, a ok. 200 tys. wraz z sympatykami, np. z corocznych czuwań Odnowy w Częstochowie. Istnieje ponad 750 wspólnot, których formacja zwykle skupia się w oparciu o następujące główne ośrodki formacyjne: Centrum Formacyjne¹⁰, Wieczernik koło Warszawy, Łódź (Mocni w Duchu, Forum Charyzmatyczne¹¹), „Szum z Nieba”, Poznań, Częstochowa, Kraków, Katowice, Szczecin (Wspólnota Miłości Ukrzyżowanej). Wspólnoty Odnowy w Duchu Świętym mają swoich moderatorów na poziomie parafii, diecezji, poszczególnych okręgów, jak również koordynatora krajowego. Został również powołany Krajowy Zespół Koordynatorów¹² (KZK), który choć nie sprawuje władzy w sensie ścisłym, to jest znakiem jedności członków ruchu. Z ramienia Episkopatu jest wydelegowany biskup¹³, który stoi równocześnie na czele powołanej Komisji Teologicznej KZK Odnowy w Duchu Świętym.

Poszczególne wspólnoty podlegają proboszczowi parafii oraz biskupowi miejsca. Zaleca się, aby na spotkaniach modlitewnych był obecny kapłan jako znak komunii eklezjalnej, który jednocześnie czuwałby nad poprawnością doktrynalną¹⁴. Ważne jest zaangażowanie wspólnot w życie parafii i diecezji. Przykładem tego zaangażowania jest chodzenie w skład rad duszpasterskich, podejmowanie proponowanych przez pasterzy inicjatyw czy akcji ewangelizacyjnych. Wspólnoty oraz poszczególni ich członkowie są formowani do głębszego życia sakramentalnego. Częstą praktyką jest aktywne uczestnictwo członków danej wspólnoty we Mszy św. odprawianej

⁸ DOK 82; KKK 185-197.

⁹ <http://www.odnowa.jezuici.pl/szum/animatory-i-liderzy-mainmenu-34/struktura-historia-mainmenu-84/88-historia-katolickiej-odnowy-w-duchu-witym> [dostęp 15.06.2018].

¹⁰ Centrum Formacyjne w skrócie CF.

¹¹ Por., <http://odnowa.eostroleka.pl/index.php?dzial=podstrona&id=8> [15.06.2018].

¹² Krajowy Zespół Koordynatorów w skrócie KZK.

¹³ Początkowo był to ks. Bronisław Dębowski, aktualnie Delegatem Konferencji Episkopatu Polski jest ks. abp Józef Górzyński, równocześnie stoi on na czele Komisji Teologicznej Krajowego Zespołu Koordynatorów Odnowy w Duchu Świętym.

¹⁴ Por., B. Dębowski, *Wiatr wieje tam, gdzie chce, Z doświadczeń Odnowy w Duchu Świętym*, Kraków 1998, s. 201.

przed spotkaniem modlitewnym raz w tygodniu lub miesiącu (czytania, Psalm, modlitwa wiernych, posługa muzyczna w miarę możliwości wspólnoty). Zachęca się do częstego przystępowania do sakramentów świętych, które są źródłem siły do realizacji powołania chrześcijańskiego. Członkowie Odnowy formowani są do świadectwa, nie tylko w ramach wspólnoty czy akcji ewangelizacyjnych, ale do świadectwa chrześcijańskiego w życiu codziennym, rodzinnym i zawodowym. Uczą się łączyć posługę w kościele lokalnym z obowiązkami stanu. Spełnianie ich jest papierkiem lakmusowym autentyczności doświadczenia spotkania z Jezusem Chrystusem. Ono powinno owocować większą miłością, cierpliwością do najbliższych lub chociaż realnym dążeniem do jedności w rodzinie.

Formacja w Odnowie

„Charakterystyczne dla Odnowy jest to, że formacja nie jest jednolita. Podczas gdy doświadczenie Pana Boga jest czymś wspólnym i jednoczącym, poszczególne grupy szukają dalszej formacji w oparciu o konkretną duchowość¹⁵. Formacja w ruchu zostanie omówiona na przykładzie wybranych ośrodków¹⁶. Szczególna uwaga zostanie skupiona na ośrodku w Magdalence, ze względu na jego rolę. Jest on pierwszym i głównym centrum formacyjnym, mającym wpływ na formację w bardzo wielu wspólnotach Odnowy. Również w Magdalence spotykają się wszyscy koordynatorzy ze wspólnot Odnowy z całego kraju. Z kolei ośrodek w Łodzi został wybrany ze względu na to, iż tam wspólnota jest najbardziej liczna. Ponadto jest to najprężniejszy ośrodek, współpracuje z wieloma wspólnotami, organizuje czuwania, forum i rekolekcje dla dużej ilości uczestników z całej Polski. Ośrodek ten ma swoje wydawnictwo, szeroko oddziałuje w skali kraju, prowadzi swoją posługę systematycznie.

Formacja w wielu wspólnotach Odnowy jest prowadzona w kilku wymiarach: ludzkim, duchowym, intelektualnym oraz ewangelizacyjno-apostolskim. Prowadzone są katechezy, warsztaty, sesje pomagające w integracji człowieka, zarówno na poziomie naturalnym, jak i duchowym. Łaska buduje na naturze, stąd początkujący często potrzebują również głębokiej formacji ludzkiej w celu pełnej integracji osobowości. Formacja ta jest uzależniona od indywidualnych predyspozycji, od historii życia czy innych uwarunkowań. Członkowie wspólnot zwykle przechodzą też ważny czas uzdrowienia wspomnień, poznawania siebie, swoich mocnych i słabych stron oraz swojej osobowości. W głównych ośrodkach formacyjnych są organizowane różnorodne sesje, rekolekcje z modlitwą uzdrowienia wspomnień¹⁷. Są również organizowane warsztaty dla kobiet, mężczyzn, warsztaty komunikacyjne lub rekolekcje z elementami warsztatowymi, np. przygotowujące narzeczonych

¹⁵ Por., A. Grefkowicz, <http://www.odnowa.jezuici.pl/szum/animatory-i-liderzy-mainmenu-34/struktura-historia-mainmenu-84/88-historia-katolickiej-odnowy-w-duchu-witym> [15.06.2018].

¹⁶ Por. H. Wrońska, *Katecheza a małe grupy szkolne i parafialne*, Lublin 2007, s.185nn.

¹⁷ Por., <https://cfwiecznik.odnowa.org/propozycje-formacji/rekolekcje-i-kursy/rekolekcje-uzdrowienie-wspomnien> [17.06.2018], zob.też:<http://odnowa.jezuici.pl/szum/prowadzenie-spotkainmenu-33/modlitwa-uwolnienia/503-jak-przebiega-modlitwa-piciu-kluczy>[17.06.2018].

do sakramentu małżeństwa lub pogłębiających wzajemną komunikację czy relacje małżeńskie na poziomie naturalnym i duchowym¹⁸.

Istotnym miejscem formacji są także spotkania modlitewne. Elementami tych spotkań są:

- adoracja, pochwała i dziękczynienie,
- milczenie,
- czytanie słowa Bożego,
- nauczanie,
- świadectwa,
- śpiew,
- modlitwa uczestników,
- prośby z dziękczynieniem¹⁹.

Akcenty na poszczególne elementy spotkania są różnie rozłożone w poszczególnych wspólnotach. Jednym z wymiarów spotkania jest nauczanie, stąd ważne jest, by osoba głosząca miała odpowiednie przygotowanie, była „osobą przesyconą naukami Kościoła i tradycji apostoelskiej”²⁰.

Formacja duchowa ma charakter stopniowy. Osoby przechodzą pewien proces, który prowadzi do coraz bliższej relacji z Bogiem i drugim człowiekiem. Ma ona także na celu przygotowanie do posługi ewangelizacyjno-apostoelskiej. Katechezy na poszczególnych etapach są prowadzone przez moderatorów kościelnych ze wspólnoty, czy też zaproszonych prezbiterów oraz odpowiednio przygotowanych liderów i animatorów świeckich. Zarówno tematyka, jak i forma katechezy są dostosowywane do osób uczestniczących oraz celów, jakie są jej stawiane.

Można wyróżnić następujące trzy etapy formacji: ewangelizacja i Seminarium Odnowy w Duchu Świętym; posługa we wspólnocie – otwarcie na proces nieustannego nawracania się; formacja stała i rozpoczęcie misji.

Etapy formacji w ośrodku w Magdalence przedstawiają się następująco:

- I-etap ewangelizacji (kerygmat->Jezus moim Panem i Zbawicielem)
- II – etap podstawowego uzdrowienia wewnętrznego
- III-otwarcie na proces nieustannego nawracania się
- IV-etap misji

Natomiast etapy formacji w ośrodku łódzkim – wyróżnione za o. Józefem Kozłowskim – to:

- I. Etap podstawowy, fundament życia wewnętrznego,
- II. Rozeznanie i posługa we wspólnocie, wg określonego daru
- III. Udział w ewangelizacji, czyli wspólnota w posługiwaniu
- IV. Zaangażowanie społeczne²¹.

¹⁸ <http://odnowa.jezuici.pl/rekolekcje/dla-malzenstw-i-zakochanych> [15.06.2018].

¹⁹ Por. J. H. Prado Flores, *Spotkanie modlitewne*, Poznań 2017, s. 49nn.

²⁰ Tamże, s. 59.

²¹ Por. <http://mocni.jezuici.pl/duchowosc/duchowosc-2> [15.06.2018]

Istnieją też inne wzorce formacji w ruchu, jednakże te schematy są podobne, tylko inaczej są rozłożone akcenty, jeśli chodzi o oczyszczenie/uzdrowienie, a rozpoczęcie przygotowania do misji.

Ewangelizacja i Seminarium Odnowy w Duchu Świętym²²

Wyznanie wiary jest istotnym momentem pierwszego etapu nazywanego ewangelizacją. Prowadzą do niego spotkania i katechezy, które pomagają spotkać miłującego Boga, odnowić przyrzeczenia sakramentu chrztu świętego oraz życie sakramentalne.

Rekolekcje Ewangelizacyjne Odnowy w Duchu Świętym jako pierwszy etap formacji trwają najczęściej przez kilka tygodni (od 7 do 10), z częstotliwością spotkań raz na tydzień. Są to najczęściej rekolekcje dla osób dorosłych, pragnących pogłębić swoją wiarę, szukających Boga, pragnących wstąpić do wspólnot charyzmatycznych, czasami również dla osób przeżywających jakiś kryzys. Są one prowadzone w celu odnowienia wiary we wspólnotach modlitewnych, zakonnych lub parafialnych. Część tematyki tych katechez jest stała i stanowi trzon, jednakże w niektórych wspólnotach są dodawane tematy katechez, które bardziej podkreślają duchowość danej wspólnoty. Często są one związane z duchowością danego środowiska eklezjalnego np. akcenty duchowości Ignacjańskiej, karmelitańskiej (większy nacisk na modlitwę osobistą, osobny tydzień jest poświęcony, rozważaniu Słowa Bożego), czy franciszkańskiej. Do istoty tych rekolekcji należy również pojednanie się z Jezusem, stąd wielu uczestników przystępuje do spowiedzi generalnej. W ramach spotkań rekolekcyjnych raz w tygodniu, zwykle najpierw jest Msza Święta z homilią, następnie katecheza kapłana wprowadzająca w temat danego tygodnia rekolekcji (czasami jest ona mówiona w trakcie homilii). Po katechezie następuje dzielenie w mniejszych grupach, prowadzonych przez odpowiednio przygotowanych animatorów, które dotyczy Słowa Bożego z całego tygodnia, treści z katechezy, owoców i trudności modlitwy oraz przeżywanego czasu rekolekcji. Potem każdy z uczestników rekolekcji, w ciągu tygodnia rozważa Słowo Boże przygotowane na dany dzień, jest to zwykle fragment Pisma Świętego do osobistej modlitwy wraz z komentarzem. Codzienna osobista modlitwa jest integralną częścią rekolekcji, pozwala ona rekolektantom na pogłębienie i zinterioryzowanie treści przeznaczonych na dany tydzień. W niektórych wspólno-

²² Zob. szerzej: H. Mühlen, *Odnowa w Duchu Świętym, Wdrożenie w podstawowe doświadczenie chrześcijańskie*, Kraków 1997, s. 315; J. Kozłowski, *Życie w Duchu Świętym, Podręcznik do ewangelizacji i indywidualnych rekolekcji prowadzących do życia w Duchu Świętym*, Łódź s.7; R. Faricy SJ, L. Rooney SND de D., *Przez Maryję do Jezusa: Seminarium Odnowy w Duchu Świętym*, Kraków 2000, s.141, W. Grzyb, „Odkrywanie nowego życia w Duchu Świętym. Notatnik uczestnika...” – wersja ks. Waldemara Grzyba (.doc) [08.08.2018], Centrum Formacji Odnowy w Duchu Świętym „Wieczernik” w Magdalence, Rekolekcje Ewangelizacyjne Odnowy (REO), Magdalenka 2012, s.42nn.

tach Rekolekcje Ewangelizacyjne Odnowy (REO)²³ są przeprowadzane w trakcie rekolekcji wyjazdowych, możliwa jest też forma eksternistyczna tylko z kilkoma zjazdami wspólnymi, na ich najistotniejsze momenty.

Katechezy nie są jednolite, aczkolwiek część z nich stanowi trzon REO. Są natomiast również dodatkowe katechezy w zależności od duchowości danego ośrodka Odnowy w Duchu Świętym. Główną treścią katechez jest kerygmat, a poszczególne tematy dotyczą: sensu życia człowieka i miłości Boga, grzechu człowieka i doświadczenia Bożego Miłosierdzia, wyznania wiary w Jezusa, jako Pana i Zbawiciela i oddania Mu swego życia. Często moment wyznania wiary w Jezusa i oddanie Mu swego życia rodzi bardzo głębokie zaufanie Jezusowi i zapamiętywany jest na całe życie. Część wspólnot podejmuje katechezę związaną z uzdrowieniem wewnętrznym i przebaczeniem oraz Eucharystią. Część wspólnot natomiast powyższe tematy zachowuje na czas późniejszej formacji, jako osobne rekolekcje.

Są też katechezy o Kościele, o Duchu Świętym, o rozeznawaniu i darach duchowych, O Maryi Matce Kościoła. Trzecim bardzo ważnym momentem tych rekolekcji ewangelizacyjnych (po pojednaniu się z Bogiem, wyznaniu wiary i uznaniu Jezusa jako swojego Pana) jest tzw. modlitwa o nowe wylanie Ducha Świętego. Często ożywia ono wiarę i rodzi głębokie owoce duchowe, takie jak pragnienie modlitwy, adoracji, czytania Słowa Bożego i służby²⁴.

Głównym celem tych podstawowych dla ruchu rekolekcji są: odnowienie więzi z Jezusem Chrystusem, odnowienie życia sakramentalnego, pogłębienie życia duchowego, zachęta do zaangażowania w wspólnotę²⁵, wprowadzenie w modlitwę osobistą z Pismem Świętym, a także wprowadzenie w modlitwę charyzmatyczną. Część wspólnot etap podstawowego uzdrowienia wewnętrznego²⁶ traktuje jako osobny etap formacji. Wspólnoty, które przeżywają seminarium odnowy przez 7-10 tygodni, etap ten odbywają w ramach seminarium. Jak przypomina *Dyrektorium ogólne o katechizacji*, poszczególne momenty formacji nie są „etapami zakończonymi, ale mogą zostać powtórzone, jeśli to konieczne, skoro dają bardziej odpowiedni pokarm ewangeliczny dla wzrostu duchowego każdej osoby lub samej wspólnoty”²⁷.

²³ Rekolekcje Ewangelizacyjne Odnowy w skrócie REO.

²⁴ Zob. też: H. Wrońska, *Katecheza a małe grupy szkolne i parafialne*, Lublin 2007, 158n

²⁵ Zachęca się by osoby uczestniczące zaangażowały się w życie wspólnoty, do której należą lub zaczęły uczestniczyć we wspólnocie lub wybranym ruchu katolickim zgodnie z własnym rozeznaniem, niekoniecznie w odnowie.

²⁶ Szczególnie Ośrodek archidiecezji warszawskiej w Magdalence, wraz z okolicznymi diecezjami np. <https://cfwieczernik.odnowa.org/propozycje-formacji/rekolekcje-i-kursy/rekolekcje-uzdrowienie-wspomnienie> Etap ten nazywany jest etapem podstawowego uzdrowienia wewnętrznego, traktowany jako osobny i dostosowywany do potrzeb poszczególnych osób.

²⁷ DOK 49.

Posługa we wspólnocie – otwarcie na proces nieustannego nawracania się

Po pierwszym etapie wprowadzającym w podstawowe doświadczenie wiary chrześcijańskiej następuje następny etap, który polega na bliższym przygotowaniu do posługi we wspólnocie. Część wspólnot etap uzdrowienia wewnętrznego łączy razem z kilku – tygodniowym Seminarium REO. Natomiast niektóre wspólnoty np. Magdalenka, po REO prowadzi rekolekcje uzdrowienia wspomnień. Służbę zaczyna się od podstawowych posług przy prowadzonych ewangelizacjach, posłudze porządkowej czy modlitwie za prowadzone dzieła. Stopniowo osoby odkrywają swój osobisty charyzmat, miejsce posługi we wspólnocie. Przez cotygodniowe spotkania, eucharystię, modlitwę indywidualną, wspólnotowe uwielbienie Boga czy rekolekcje (indywidualne i wspólnotowe), członkowie wspólnot starają się coraz bardziej pogłębić swoje życie duchowe, rodzinne i zawodowe, stopniowo dojrzewając do bardziej odpowiedzialnych funkcji. Są prowadzone warsztaty i kursy dla przyszłych animatorów, liderów, osób posługujących w poszczególnych diakoniach, posługujących modlitwą wstawienniczą i innymi charyzmatami. W rozeznaniu indywidualnego charyzmatu jest istotna rola animatora, lidera, księdza moderatora. Wiele osób uczestniczy w rekolekcjach ignacjańskich (w niektórych ośrodkach zaleca się przeżycie przynajmniej fundamentu rekolekcji ignacjańskich). Często osoby szukają stałego spowiednika czy kierownika duchowego. Jest zalecane by już na tym etapie zacząć służyć we wspólnocie, w miarę odkrywania otrzymanego daru.

Formacja stała i rozpoczęcie misji

Członkowie Odnowy w Duchu Świętym trwają w życiu sakramentalnym i starają się je pogłębiać; w niektórych wspólnotach uczestniczą w dalszych tygodniach ćwiczeń ignacjańskich. Zaczyna się czas bardziej intensywnej posługi we wspólnocie, w rodzinie czy środowisku pracy. Są osoby, które podejmują studia teologiczne, kursy czy czasami szkoły biblijne w celu pogłębienia wiary i formacji intelektualnej. W zdrowo kształtującej się odnowie osoby zaczynają aktywniej włączać się w dzieło ewangelizacji, pogłębiają więzi we wspólnocie oraz rodzinie.

Przy poszczególnych ośrodkach są domy rekolekcyjne. Oprócz rekolekcji, w konkretnych wspólnotach są też prowadzone rekolekcje wyjazdowe, czuwania, zjazdy, a także organizowane Forum Charyzmatyczne i Forum dla Młodych Charyzmatyków. Są organizowane warsztaty charyzmatyczne przygotowujące do rozeznawania i posługiwania charyzmatami i osobistymi darami. Wielu członków Odnowy pogłębia swoją intelektualną formację na studiach i kursach teologicznych, są także organizowane warsztaty i rekolekcje. Wydawane są regularnie następujące czasopisma o tematyce formacyjnej: „Zeszyty Odnowy” i „Szum z Nieba”. Członkowie wspólnot charyzmatycznych byli także inicjatorami licznych przedsięwzięć wydawniczych,

m.in. miesięcznika „List” czy krakowskiego Wydawnictwa „M”. Rozbudowywane są strony internetowe poszczególnych wspólnot, zawierających nie tylko dane organizacyjne czy historyczne, ale również materiały formacyjne tekstowe, audiowizualne oraz linki do dokumentów Kościoła. Godną zauważenia wspólną inicjatywą Odnowy²⁸ i UKSW było powołanie do istnienia kursów prowadzonych przez wykładowców akademickich UKSW: I stopień Studium Wiedzy Biblijnej i Teologicznej oraz II stopień: Kursu dla katechistów.

Formacja chrześcijańska jest stałym procesem upodobniania się do Chrystusa pod kierownictwem Ducha Świętego²⁹. Jej celem jest coraz pełniejsze odkrywanie swojego osobistego powołania oraz gotowość, by tym powołaniem żyć. Realizowane są między innymi następujące formy apostołstwa sakramentalnego: Msza Święta i sakrament namaszczenia chorych oraz modlitwa za chorych. Natomiast z apostołstwa zorganizowanego można wymienić m.in.:

- rekolekcje, misje i seminaria ewangelizacyjne;
- forum charyzmatyczne;
- warsztaty charyzmatyczne;
- media, działalność wydawnicza, muzykę;
- czuwania ogólnopolskie i regionalne³⁰.

Niektóre elementy formacji są dostosowywane indywidualnie, zależnie od potrzeb danej osoby, związanych z wpływem historii życia, indywidualnych uwarunkowań. Zdarza się, iż pewni członkowie wspólnot ze względu na historię życia mogą potrzebować więcej czasu na uzdrowienie wewnętrzne. Ważne jest właściwe rozeznanie zarówno charyzmatu, jak i formy posługi we wspólnocie, osobistych darów, jak i właściwe wycucie czasu rozpoczęcia danej posługi. Z jednej strony nie można jej zbyt wcześnie rozpocząć (potrzebna właściwa formacja), ale także nie można opóźniać.

Podstawowa i permanentna katecheza dla członków danej wspólnoty jest prowadzona zależnie od wspólnoty, przez homilię na Mszach Świętych, przed spotkaniem modlitewnym, na samym spotkaniu, w trakcie rozważania Słowa Bożego oraz na dniach skupienia i wyjazdach rekolekcyjnych. Osoby należące do wspólnot uczestniczą również w zwykłym duszpasterstwie przy swoich parafiach.

Wnioski

W nawiązaniu do poszczególnych zadań katechezy wynikających z *Dyrektorium ogólnego o katechizacji*, zostanie podsumowana ich realizacja w trakcie formacji

²⁸ Z inicjatywy i we współpracy Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie z Katolicką Odnową w Duchu Świętym Diecezji Warszawsko-Praskiej.

²⁹ ChL 57.

³⁰ Czuwanie Ogólnopolskie w Częstochowie, Rekolekcje na stadionie.

w Odnowie w Duchu Świętym. Dzięki formacji w Odnowie wzrasta liczba uczestników spotkań, co wiąże się z poznaniem wiary – dzięki słuchanym katechezom, odbytym rekolekcjom oraz własnemu studium. Na rozwój poznania wiary duży wpływ ma przygotowanie do posługi we wspólnocie przez specjalne kursy, rekolekcje, czy u niektórych osób, przez uczęszczanie na teologiczne wykłady akademickie. Również sama posługa we wspólnocie i osobiste świadectwo powoduje wzrost wiary („wiara rośnie, gdy jest przekazywana”). W trakcie wspólnotowych Mszy świętych czy rekolekcji pogłębiane jest wychowanie liturgiczne. Dokonuje się ono także przez podejmowanie funkcji w trakcie liturgii oraz pogłębiające katechezy na temat sakramentów świętych. W trakcie rekolekcji w wielu wspólnotach jest również modlitwa brewiarzowa (szczególnie Jutrznia, czasami nieszpory). Ponadto prowadzona jest formacja moralna adekwatna do stanu życia. Są konferencje stanowe czy nawet osobne rekolekcje dla poszczególnych grup osób (młodzieży, rozeznających powołanie, narzeczonych, kobiet, mężczyzn, małżonków i rodziców, liderów, kapłanów). Wychowaniu moralnemu sprzyjają też sesje dotyczące uzdrowienia wewnętrznego czy uzdrowienia wspomnień, które często łączą się z zachętą do sakramentu pojednania. Uczestnictwo w ruchu sprzyja wychowaniu do modlitwy, zarówno wspólnotowej na spotkaniach czy w trakcie liturgii, jak również są katechezy i zachęty do indywidualnej modlitwy. Część osób wyjeżdża na rekolekcje w ciszy, gdzie jest więcej indywidualnej modlitwy. Są organizowane rekolekcje biblijne wprowadzające w medytację ignacjańską lub *Lectio Divina*. Samo uczestnictwo w spotkaniach czy posłudze oraz wzajemne dzielenie się doświadczeniem wiary rozwija dar życia wspólnotowego. Uzdalnia do wzajemnej troski i posługi sobie nawzajem. Rzeczą charakterystyczną dla ruchu Odnowy jest wprowadzenie i wychowywanie do misji. Znaczna część formacji przygotowuje do rozeznania i podjęcia misji we wspólnocie, Kościele lokalnym, w środowisku zawodowym oraz podejmowania ewangelizacji przez rekolekcje, misje, czuwania i inne akcje ewangelizacyjne.

Jednym z kryteriów decydujących o tym, czy formacja religijna wpisuje się w działalność katechetyczną, zdaniem Jana Pawła II jest jej systematyczność. W tym względzie należy stwierdzić, iż formacja w Odnowie w Duchu Świętym spełnia to kryterium. Jest bowiem systematyczna, zaprogramowana, a doktryna jest przekazywana członkom w sposób całościowy. Widoczne jest również nastawienie na wprowadzenie w pełnię życia chrześcijańskiego, na pogłębienie osobowej więzi z Jezusem. W badanych ośrodkach doktryna wyraźna jest pewna ciągłość i pogłębianie formacji. Zdarzają się jednak w Polsce wspólnoty, gdzie w formacji brakuje systematyczności i czasami (coraz rzadziej) polega ona na odbyciu Seminarium REO i kilku rekolekcji, warsztatów czy czuwań. Niezależnie do tego formacja w Odnowie ma wymiar katechetyczny, bowiem „jest to proces, który ma pewne przenikające się etapy i prowadzi chrześcijanina do dojrzałości i misji”³¹. Formacja chrześcijańska jest stałym procesem upodabniania się do Chrystusa pod kierownictwem Ducha

³¹ DOK 48.

Świętego. Jest to współbieżne z formacją w Odnowie której celem jest coraz pełniejsze odkrywanie swojego osobistego powołania oraz gotowość, by tym powołaniem żyć.

Zakończenie

Wydaje się, iż formacja w wybranych ośrodkach odnowy spełnia zadania szczegółowe, stawiane katechezie – rozwija poznanie wiary, wychowuje do głębokiego przeżywania liturgii, prowadzi formację moralną, naucza modlitwy, wychowuje do życia wspólnotowego i wprowadza do misji³² zarówno w Kościele, jak i świecie współczesnym. Wszystkie te cząstkowe działania pomagają w komunii z Jezusem³³. Zdarzają się poszczególne wspólnoty, zwykle nie związane z większymi ośrodkami, które zdają się poprzestawać na początku formacji. O tym, czy formacja w ruchu wpisuje się w działalność katechetyczną, w znaczący sposób decyduje kapłan moderator danej wspólnoty. Rolę tę należy pozytywnie ocenić w analizowanych ośrodkach takich jak Łódź czy Magdalenka k. Warszawy, których działalność można uznać za wzorcową dla pozostałych wspólnot. Rzetelnie przygotowana i prowadzona formacja ma charakter katechetyczny i skutkuje trwaniem w komunii z Jezusem w Kościele. Dalszymi jej owocami są realizacja powołania, otwarcie na dary Ducha Świętego oraz działalność ewangelizacyjna w parafii, diecezji czy nawet całym kraju.

Streszczenie

W artykule została podjęta próba zbadania przebiegu formacji w ruchu Odnowa w Duchu Świętym oraz sprawdzenie, czy spełnia ona wymogi stawiane katechezie. Katechetyczny charakter ruchu zostanie zweryfikowany przez pryzmat sześciu zadań katechezy wynikających z *Dyrektorium ogólnego o katechizacji*. Tuż po przypomnieniu tych zadań, autorka przedstawia ogólną sytuację Odnowy w Duchu Świętym oraz jej miejsce w życiu Kościoła w Polsce. Następnie omawia formację prowadzoną w omawianym ruchu i jej zasadnicze etapy. W dalszej części analizie poddana jest treść katechez i spodziewane cele katechetyczne, zarówno w świetle literatury przedmiotu, jak i w kontekście wytycznych zawartych w dokumentach Kościoła Katolickiego. Na zakończenie zostają sformułowane wnioski, istotne zarówno z punktu widzenia katechezy i katechetyki, jak i osób odpowiedzialnych za formację w Odnowie w Duchu Świętym.

Słowa kluczowe: katecheza, formacja katechetyczna, Odnowa w Duchu Świętym, katecheza w ruchach i grupach, zadania katechezy

³² Zob. DOK 86-87; PDK 23.

³³ Zob. PDK 22.

CATECHETICAL DIMENSION OF THE FORMATION IN MOVEMENTS AND ASSOCIATIONS BY THE EXAMPLE OF CATHOLIC CHARISMATIC RENEWAL

Summary

The author of this article tries to explore the course of the formation in the Catholic Charismatic Renewal movement and check whether it meets the requirements established for catechesis. Catechetical nature of the movement will be verified through the lens of six tasks of catechesis resulting from The National Directory for Catechesis. Right after reminding of these tasks, the author presents a general situation of Catholic Charismatic Renewal and its place in the life of the Church in Poland. Further, the author discusses the formation conducted in the relevant movement and its basic stages. In the latter part, the author analyses the content of catecheses and expected catechetical goals both in the light of the literature on the subject and in the context of guidelines included in the documents of the Catholic Church. Finally, conclusions are drawn and they are crucial whether in terms of catechesis and catechetics or people responsible for the formation in Catholic Charismatic Renewal.

Keywords: catechesis, catechetical formation, Catholic Charismatic Renewal, catechesis in movements and associations, Six Tasks of Catechesis

Riassunto

In questo articolo si tenta di esaminare il corso di formazione nel movimento del Rinnovamento nello Spirito Santo e di verificare se esso soddisfa i requisiti stabiliti per la catechesi. Il carattere catechistico del movimento sarà verificato attraverso il prisma dei sei compiti della catechesi derivanti dal Direttorio generale sulla catechesi. Poco dopo aver ricordato questi compiti, l'autore presenta la situazione generale del Rinnovamento nello Spirito Santo e il suo posto nella vita della Chiesa in Polonia. Quindi discute la formazione condotta nel movimento discusso e le sue fasi fondamentali. Nell'ultima parte dell'analisi, il contenuto della catechesi e gli obiettivi catechetici attesi sono soggetti sia alla luce della letteratura sull'argomento sia nel contesto delle linee guida contenute nei documenti della Chiesa cattolica. Alla fine, vengono formulate conclusioni, importanti sia dal punto di vista della catechesi e della catechetics che da quelli responsabili della formazione nel Rinnovamento nello Spirito Santo.

Parole chiave: catechesi, formazione catechistica, Rinnovamento nello Spirito Santo, catechesi in movimenti e gruppi, compiti di catechesi

BIBLIOGRAFIA

- Centrum Formacji Odnowy w Duchu Świętym „Wieczernik” w Magdalence, *Rekolekcje Ewangelizacyjne Odnowy (REO)*, Magdalenka 2012.
- Dębowski B., *Wiatr wieje tam, gdzie chce, Z doświadczeń Odnowy w Duchu Świętym*, Kraków 1998.

- Faricy R.SJ, L. Rooney SND de D., *Przez Maryję do Jezusa: Seminarium Odnowy w Duchu Świętym*, Kraków 2000.
- Jan Paweł II, Adhortacja Apostolska *Catechesi tradendae* o katechizacji w naszych czasach, w: *Adhortacje Ojca Świętego Jana Pawła II*, t. 1, Kraków 1996.
- Jan Paweł II, Adhortacja Apostolska, *Christifidelis laici*, w: *Adhortacje Ojca Świętego Jana Pawła II*, t. 1, Kraków 1996.
- Konferencja Episkopatu Polski, *Dyrektorium katechetyczne Kościoła katolickiego w Polsce*, Kraków 2001.
- Konferencja Episkopatu Polski, *Podstawa programowa katechezy Kościoła katolickiego*, Kraków 2010.
- Kongregacja ds. Duchowieństwa, *Dyrektorium ogólne o katechizacji*, Poznań 1998.
- Kozłowski J. SJ, *Życie w Duchu Świętym, Podręcznik do ewangelizacji i indywidualnych rekolekcji prowadzących do życia w Duchu Świętym*, Łódź.
- Międzynarodowa Rada do Spraw Katechezy, *Katecheza dorosłych we wspólnocie chrześcijańskiej*, Kraków 2001.
- Mühlen H, *Odnowa w Duchu Świętym, Wdrożenie w podstawowe doświadczenie chrześcijańskie*, Kraków 1997.
- Prado Flores J. H., *Spotkanie modlitewne*, Poznań 2017.
- Sobór Watykański II, Dekret o apostołstwie świeckich *Apostolicam Actuositatem* (DA)
- Wrońska H., *Katecheza a małe grupy szkolne i parafialne*, Lublin 2007.
- Wrońska H., *Znaczenie wspólnoty w katechetycznym przepowiadaniu słowa Bożego*, „Seminare” 2009.
- <http://www.odnowa.jezuici.pl/szum/animatorzy-i-liderzy-mainmenu-34/struktura-historia-mainmenu-84/88-historia-katolickiej-odnowy-w-duchu-witym> [dostęp 15.06.2018]
- <http://odnowa.jezuici.pl/rekolekcje/dla-malzenstw-i-zakochanych> [dostęp 15.06.2018]
- <https://cfwieczernik.odnowa.org/propozycje-formacji/rekolekcje-i-kursy/rekolekcje-uzdrowienie-wspomnienie> [dostęp 15.06.2018]
- <https://cfwieczernik.odnowa.org/propozycje-formacji/rekolekcje-i-kursy/rekolekcje-uzdrowienie-wspomnienie> [dostęp 17.06.2018]
- <http://odnowa.jezuici.pl/szum/prowadzenie-spotkainmenu-33/modlitwa-uwolnienia/503-jak-przebiega-modlitwa-piciu-kluczy> [dostęp 17.06.2018]
- „Odkrywanie nowego życia w Duchu Świętym. Notatnik uczestnika...” – wersja ks. Waldemara Grzyba (.doc) [08.08.2018]